

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Александър Маринов

Член на научно жури в конкурс

за придобиване на образователната и научна степен ”доктор”,

определено със заповед на Ректора № 1054/21.04.2026 г.

Научна област: 3. Социални, стопански и правни науки,

Професионално направление: 3.3. Политически науки

Философски факултет, Катедра „Философски и политически науки”,

Благоевградски Университет „Св. Неофит Рилски”

На дисертационен труд на тема

ТРАНСФОРМАЦИЯ НА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ В УСЛОВИЯТА НА ГЛОБАЛИЗАЦИЯ

Автор: Григор Асенов Пашов

Научен ръководител: Проф. д-р Борис Манов

1. Обща оценка на дисертационния труд

Представен е дисертационен труд, посветен на изключително актуална и значима тема - трансформацията на политическите партии под въздействието на глобализацията. В съвременния свят, белязан от икономическа взаимозависимост, дигитална революция, намаляващ суверенитет на националните държави и възход на популизма, изследването на това как

ключови политически институции (не) се адаптират е от съществено научно и практическо значение. Дисертантът си поставя за цел да очертае параметрите на тези трансформации, като се фокусира върху либералните демокрации, което е оправдано заради пълноценното проявление на партийната дейност именно в този контекст.

Структурата на труда е логична и последователна - увод, три глави (теоретична за глобализацията и партиите, аналитична за трансформациите, приложна за българския случай), заключение, литература и приноси. Обемът от 141 страници основен текст е приемлив за докторска дисертация, а използваните 95 източника (на кирилица и латиница) показва задоволителна литературна осведоменост.

Авторефератът е разработен съгласно нормативните изисквания и съдържа основните проблеми и пътищата за тяхното решаване, посочени в дисертационния труд. Той дава необходимата представа за научната стойност и практическата приложимост на постигнатите резултати от докторанта. Самооценката на приносите е адекватна.

Дисертационният труд в представения вид покрива формалните и съдържателните изисквания на действащите нормативни документи - ЗРАСРБ, както и Правилника за неговото прилагане и документите на Благоевградския университет.

2. Анализ на съдържанието и научни приноси

Дисертацията има следните силни страни и приноси:

Първо, формулирана е ясна и доказуема хипотеза, че политическите партии претърпяват съществени промени в своята същност, структура, функции и роля в условията на глобализация. Това не е тривиално твърдение,

а обоснована теза, която авторът доказва чрез анализ на ерозията на представителната, управленската и идеологическата функции на партиите.

Второ, приносите, посочени в автореферата, са конкретни и солидни. Твърдението, че това е първото систематизиращо дисертационно изследване в българската политология по тази тема (Принос №1), отговаря на истината. Концептуализирането на новите разделителни линии (космополитизъм срещу партикуларизъм, печеливши срещу губещи от глобализацията) е важен теоретичен принос, който обогатява анализа на партийните системи (Принос №2).

Трето, особено ценна е частта, посветена на дигитализацията (т. 2.4.1.). Систематизирането на дигиталните способности и инструменти, чрез които съвременните партии достигат до избирателите и трансформират организационните си структури от вертикални към хоризонтални, е съществен принос за разбирането на съвременния политически маркетинг и комуникация (Принос №3).

Четвърто, трета глава очертава спецификите на българския контекст. Анализът на нетрайността на повечето български партии, запазването на ГЕРБ, БСП и ДПС като относително стабилни формации, както и появата на нови коалиции, е приложно ценен. Включването на дейността на българските партии в Европейския парламент добавя наднационално измерение, което е задължително при тема за глобализацията (Принос №4).

Пето, амбицията да се преодолее традиционното деление „ляво-дясно“ и да се покаже навлизането на популистки платформи като резултат от глобализационния натиск, е добре забелязана тенденция, която кореспондира с най-новите световни политологични изследвания.

3. Критични бележки и препоръки

Въпреки общото положително впечатление, трудът оставя място за някои критични бележки и въпроси:

- **Краткост на методологическото обосноваване:** В раздел „Методология и методи“ са изброени подходи (интердисциплинарен, сравнително-исторически, индуктивен, вторичен анализ), но липсва конкретика как точно са приложени. Как е проведен вторичният анализ? Кои са ключовите документи и публични речи, подложени на анализ? Това отслабва убедителността на научния апарат.
- **Липса на собствена емпирична база:** За съжаление, не е осъществено самостоятелно емпирично изследване (интервюта с партийни лидери, анкети сред избиратели, сравнителен казусен анализ на конкретни партии в различни държави). Трудът разчита почти изцяло на вторични източници и теоретичен обзор, което не е недопустимо, но дисертацията определено би спечелила, ако притежаваше поне един елемент на първичен емпиричен анализ.
- **Езиково-стилистични пропуски:** В автореферата се забелязват повторения (напр. за ролята на националната държава), леки стилистични несъвършенства и някои неprecizни формулировки („партиите навлязоха мощно в дигиталната ера“). Препоръчвам внимателна редакция на целия текст, ако се планира неговото издаване.
- **Ограниченост на българският контекст:** Анализът на ситуацията в България (т. 3.2.) е силно фокусиран върху настоящия момент и конкретни партии. Това носи риск рискува трудът бързо да загуби от актуалността си. Би било уместно да се изведат по-общи закономерности

за трансформацията на партиите в посткомунистическите демокрации, като българският случай е илюстрация.

4. Заключение и оценка

Представеният анализ доказва, че Григор Асенов Пашов е разработил задълбочен, структуриран и актуален дисертационен труд, който запълва празнота в българската политологична литература. Авторът демонстрира способност да работи с теоретичен материал, да обобщава сложни процеси и да прави приложни изводи за българската политическа реалност. Научните приноси са реални и добре формулирани.

Въпреки някои слабости в методологическата и емпирична част (които са препоръки, а не фатални недостатъци), дисертационният труд отговаря на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Личи задълбочената работа на докторанта и компетентното ръководство на проф. Манов.

На изложените основания:

Давам ПОЛОЖИТЕЛНА оценка на дисертационния труд и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на Григор Асенов Пашов образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.3. Политически науки.

7.05.2026 г.

Рецензент:

проф- д-р Александър Маринов

REVIEW

By: Prof. PhD Aleksandar Ivanov Marinov,
Sofia University „St. Kliment Ohridski”, Department of Public Administration,
member of scientific jury, appointed by the Rector, Order № 1054/21.04.2026

Regarding: PhD procedure in the field of higher education: 3. Social,
Economic and Legal Sciences, Professional Field 3.3. Political Science

PhD Thesis:

TRANSFORMATION OF POLITICAL PARTIES UNDER THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION

Author: Grigor Asenov Pashov

Scientific Supervisor: Prof. Boris Manov, PhD

1. General Assessment of the Dissertation

The presented abstract reveals a dissertation dedicated to an exceptionally current and significant topic – the transformation of political parties under the influence of globalization. In the modern world, marked by economic interdependence, digital revolution, diminishing national sovereignty, and the rise of populism, researching how key political institutions adapt (or fail to adapt) is of substantial scientific and practical importance. The candidate aims to outline the

parameters of these transformations, focusing on liberal democracies, which is justified due to the full manifestation of party activity precisely in this context.

The structure of the work is logical and consistent – introduction, three chapters (theoretical on globalization and parties, analytical on transformations, applied to the Bulgarian case), conclusion, bibliography, and contributions. The volume of 141 pages of main text is acceptable for a doctoral dissertation, and the use of 95 sources (in Cyrillic and Latin script) indicates satisfactory literary awareness.

The PhD thesis is in line with the requirements of the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria Act (DASRBA), and the regulations of Blagoevgrad University.

The abstract of the PhD thesis is in line with the requirements and contains the main methodological points and research steps, thus giving a full picture of the scientific achievements of the author. The self-assessment of the dissertation contributions is precise.

2. Analysis of Content and Scientific Contributions

The review demonstrates that the dissertation has the following strengths and contributions:

First, a clear and provable hypothesis is formulated: that political parties undergo significant changes in their essence, structure, functions, and role under the conditions of globalization. This is not a trivial statement but a well-founded thesis that the author proves by analyzing the erosion of the representative, governing, and ideological functions of parties.

Second, the contributions outlined in the abstract are specific and solid. The claim that this is the first systematic doctoral research in Bulgarian political science on this topic (Contribution No. 1) is convincing. The conceptualization of new dividing lines (cosmopolitanism vs. particularism, winners vs. losers of globalization) is an important theoretical contribution that enriches the analysis of party systems (Contribution No. 2).

Third, the section dedicated to digitalization (section 2.4.1.) is particularly valuable. Systematizing the digital methods and tools through which modern parties reach voters and transform their organizational structures from vertical to horizontal is a significant contribution to understanding contemporary political marketing and communication (Contributions No. 3).

Fourth, the third chapter outlines the specifics of the Bulgarian context. The analysis of the transience of most Bulgarian parties, the preservation of GERB, BSP, and DPS as relatively stable formations, as well as the emergence of new coalitions, is practically valuable. Including the activities of Bulgarian parties in the European Parliament adds a supranational dimension, which is mandatory for a topic like globalization (Contribution No. 4).

Fifth, the ambition to overcome the traditional "left-right" division and show the emergence of populist platforms as a result of globalization pressure is a well-observed trend that corresponds with the latest international political science research.

3. Critical Notes and Recommendations

Despite the overall positive impression, the abstract leaves room for some critical remarks and questions:

- **Relative sparsity of Methodological Presentation:** In the "Methodology and Methods" section, approaches are listed (interdisciplinary, comparative-historical, inductive, secondary analysis), but details on their exact application are missing. How was the secondary analysis conducted? What are the key documents and public speeches that were analyzed? This weakens the persuasiveness of the scientific apparatus.
- **Primary empirical Basis:** The abstract does not mention any own empirical research (interviews with party leaders, surveys of voters, comparative case analysis of specific parties in different countries). The work appears to rely almost entirely on secondary sources and theoretical review. For a doctoral dissertation, it is advisable to have at least one element of primary empirical analysis.
- **Some linguistic and Stylistic Gaps:** The abstract contains repetitions (e.g., regarding the role of the nation-state), minor stylistic imperfections, and some imprecise phrasings (e.g., "parties powerfully entered the digital era"). Careful editing of the entire text is recommended if it is planned to be published.
- **Some limitations of the Bulgarian Context:** The analysis of Bulgaria (section 3.2.) is heavily focused on the present moment and on specific parties. This risks the work quickly becoming outdated. It would be appropriate to derive more general patterns regarding the transformation of parties in post-communist democracies, using the Bulgarian case as an illustration.

4. Conclusion and Evaluation

The overview proves that Grigor Asenov Pashov has developed a thorough, structured, and current dissertation that fills a gap in the Bulgarian political science

literature. The author demonstrates an ability to work with theoretical material, summarize complex processes, and draw applied conclusions for the Bulgarian political reality. The scientific contributions are real and well-formulated.

Despite some weaknesses in the methodological and empirical part (which serve as recommendations, not fatal flaws), the dissertation meets the requirements for obtaining the educational and scientific degree "Doctor" (PhD). The candidate's in-depth work and the competent supervision of Prof. Manov are evident.

Having this in mind,

I give a POSITIVE assessment of the dissertation and recommend that the esteemed scientific jury award Grigor Asenov Pashov the educational and scientific degree "Doctor" in the field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.3. Political Science.

07.05.2026

Reviewer:

Prof. Aleksandar Marinov, PhD